

imødeser vi Offentliggørelsen af „det statistiske Materiale, der er nødvendigt til Beregningerne over, hvor meget en saadan Forsikring vil koste“ — som N. B. stiller i Udsigt. Vi haaber, at Erstatningen for „den paa tvungne Arbejdsløshed“ da ikke i en altfor overvejende Grad skal tages af Arbejderkvindernes i Forvejen ikke overvældende Arbejdsindtægter, men vi noterer for øvrigt med Glæde en — som det synes os — stigende Anerkendelse af Erstatningskravets Berettigelse.

Naar N. B. derimod kan tillade sig en Udtalelse som denne: „Kvinderne har desuden en særlig Rolle i Kampen mod Udbytningen, en Rolle, der meget ligner den, hun fysiologisk har: at føde. Hun ligesom føder Fremskridtene“ — saa ligesom synes vi, at N. B. skulde hellere møde med et vægtigere Argument end med en saadan Frase.

Naar man ved, at de gifte Arbejderkvinder — og det er vel ikke „Overklassekvinderne“ N. B. tænker paa, der skal „føde Fremskridtene“, — kan have deres fulde Hyre med at opnaa deres kærlige Ægtehalvdels Tilladelse til at søge ind i deres respektive Fagforeninger, saa viser dette Forhold jo paa en egen Maade „den Rolle, Kvinderne særlig spiller i Kampen mod Udbytningen.“ Og naar man tillige ved, at disse Arbejderkvinder — foruden deres Klager over, at en Mand, der regner sig for en god Socialdemokrat kan lægge sin Kone Hindringer i Vejen for at slutte sig til sine Fagfæller — yderligere klager over, at de ikke kan faa disse Klager frem i „Social-Demokraten“, der stryger, hvad endog de kvindelige Fagforeningers Tillidsmænd kan skrive om den Ting, saa kan der vel være al mulig Anledning til ogsaa at tænke over „den Rolle, som Kvinderne spiller“ i Partiets Program. —

„Kvinden og Samfundet“ skal imidlertid, som hidtil, staa aabent for Arbejderkvindernes Krav — ogsaa i denne Retning.

A. J.

Om Kvinders Løn.

Uddrag af Beretning fra Sædelighedskongressen i Genf, September f. A.

(Efter Dokumeute der Frauen.)
I.

Sædelighedskongressen i Genf beskæftigede sig indgaaende med Kvinders Lønforhold, idet Deltagerne i den betragte den utilstrækkelige Betaling for Kvindearbejde for at være Hovedårsagen til Prostitutionen.

Hovedtalerne var: Frk. Anna Papritz fra Berlin, Frk. Dr. Käthe Schirmacher og Fru Gévin-Cassel, begge fra Paris.

(Fru Gévin-Cassel har Tilsyn med de forældreløse Børn, der som Kommunens Plejebørn spredes rundt i Provinserne; som Statens Embedsmand sorterer hun under Indenrigsministeriet.)

Frk. Papritz talte om Forholdene i Tyskland. Hun hævdede, at Indvandringen af unge Piger fra Land

til By stadig voksede, at de paa Grund af den større Frihed foretrakke Fabriksarbejde fremfor Husarbejde. Naar man paaastod, at Tjenestepiger takket være „Tilknytningen til Familien“, var mindre udsatte for Fare end Fabriksarbejdernes, saa vilde hun svare, at i det mindste i Berlin ydede Tjenestepiger det største Tilskud til de prostituerede Kvinders Tal.

Arbejdet i Fabrikerne har følgende uomtvistelige Fordele: 11 Timers fast Arbejdstid (om Lørdagen 10) luftige og lyse Arbejdsrum, og en Gennemsnitsfortjeneste af 2 Mk. om Dagen. (1 Mk. = 89 Øre.)

Opvarningsjomfruer var langt sørgeligere stillede end Fabriksarbejdere. De faa ingen fast Løn, men er henviste til at leve af Drikkepengene og ere desuden forpligtede til at opmuntre Gæsterne til at indtage Forfriskninger. De ulykkelige Piger blive herved tvungne til at drikke 3 à 4 Potter Øl hver Aften og ende tidligere eller senere som Alkoholister. De have en Arbejdstid paa 14—16 ja indtil 18 Timer i Døgnet. De blive hurtigt opslidte og de gaa den største Elendighed i Møde.

Handelsmedhjælperindernes Lønningstilstand ere ligeledes meget slette. Disse unge Piger, som maa gaa en Læretid igennem og som maa være ordentligt paaklædte, fortjener 40—50, i bedste Tilfælde 150 Mk. om Maaneden. Desuden har det vist sig, at en Løn paa 35 Mk. maanedlig ikke er ualmindelig. Det er klart, at en saadan Løn ikke er tilstrækkelig til et voksent Menneskes Fornødenheder, en, der til og med arbejder strengt. Handelsmedhjælperindernes har allerede organiseret sig i de fleste tyske Støttesteder: Berlin, Hamborg, Köln, München o. s. v. Opvarningsjomfruerne har en Organisation, som møder store Hindringer, vil snart blive paabegyndt i al Fald i Berlin. Tjenestepigerne samme Steds har for nylig selv dannet deres Fagforening. Det er endnu ikke afgjort, om den vil faa en ren erhvervsmæssig Karakter eller om den vil slutte sig til Socialdemokraterne.

Den litterære Strid.

Pastor Schack holdt i Tirsdags i Koncertpalæet sit første af 5 bebudede Foredrag om ovenstaaende Emne med særligt Henblik paa „Digtekunsten og Idealerne.“

„Digterens Gerning maa være et Arbejde i Folkets Tjeneste. Kunsten maa være til for Folkets Skyld — ikke omvendt. Henrik Ibsen har i sin Tid sat sin Digtning den Opgave, at „vække det norske Folk og faa det til at tænke stort.“

Digteren drives af en indre Trang til at give igen, hvad han har set, og det hænger sammen med Kunstens Natur, at han har en dyb Trang til Forstaaelse. Men er Digtekunsten uden Ideal, da er den i det væsentlige forfæjlet.

Menneskeslægtens Gang gennem Verden har været en Gang mod Ide-

alerne. — Et Folk der har mistet sine Ideal er ikke i Fremgang.

Og naar Digtekunsten mister sine Ideal, naar de opbyggende Kræfter: Livet er borte, naar de legemlige Livskræfter mister deres Spænding, saa faar de nedbrydende Kræfter frit Spil og Opløsningstilstanden indtræder.

Men Digtekunsten skulde dog vel tjene Livet, — vise os Brydningerne mellem de opbyggende og nedbrydende Magter. Er Digtekunsten blot for Ideal kommer Digterne i et Folk til at fremme dettes Opløsning. Et Folk maa rejse sig mod en saadan Digtekunst.

Nu ved vi jo, at Digtere i vore Dage mener: hvad kommer det os ved hvad Virkning Digtekunsten har — Livet giver Stof til vor Kunst — det er os nok. En aristokratisk Tankegang den, at naar blot Digterne faar Stof, saa er det godt; en Tankegang, der baade er raa og brutal.

Vor hjemlige Digtekunst har hentet sine Forbilleder fra Frankrig.

Det er et Vidnesbyrd om det franske Folks Degeneration, at der intet Raab har lydt mod en Digtning, som uden Gnist af Hjerte og uden Gnist af Aand kun skildrer Opløsningen.

For at tage et Eksp. her hjemme fra kan nævnes Amalie Skrams: „Afkom“, en af de dygtigst skrevne Bøger fra den senere Tid. Ogsaa her skildres Opløsningen, men en saadan Bog, læst af unge Mennesker — og Skønlitteraturen læses af Ungdommen — styrker ikke de gode og ædle Egenskaber i deres Liv, styrker ikke deres Modstandskraft.

— Er Drachmann da ikke Idealist. Jo. Han har et Ideal. Det er Kraftkarlens: Rusens og den elskovsyge Kraftkarl. Men dette Ideal tilhører Fortiden, er uheldigt for en Digter og passer meget daarligt til vor Tid. Det er den fødte Egoist, der altid siger jeg, jeg, jeg. Dette individuelle Kraftkarleideal er berettiget som et Overgangsstadium. Som Mand tager Mandigheden andre Former. — Drachmanns Udvikling er forsumpet, han er bleven staaende, har ikke regnet det for Umagen værd at udvikle sig til Mand. Følgen af den aandelige Forsumpning er den, at det uægte, det forlorne er kommen mere og mere frem i hans senere Digtning.

Det virkelige Ideal viser sig deri, at vi — ved at følge det — kommer nærmere hen imod at blive det sande Menneske.“

Gymnastikopvisning.

„Københavns kvindelige Gymnastikforening“ indbød forrige Mandag til en Opvisning i Enghavevejens Skole af samtlige Aftenhold, — bestaaende af ubemidlede, arbejdende Kvinder.

For et saa lille Vederlag som 25 Øre om Maaneden giver denne Gymnastikforening Syersker, Fabriksarbejdere, Ekspeditricer o. s. fr. 2 Afteners opfriskende Motion om Ugen — og det er meget glædeligt at Tilbudet bliver modtaget af et Aar for Aar stigende Antal unge Piger — et

Vidnesbyrd om, at disse ingenlunde savner Betingelser for selv at vælge de Adspredelser, der har virkelig Værdi.

Første Aar begyndte man med 3 Hold, andet Aar blev det til 4 og i Aar er over 200 unge Piger inddelte i 5 Hold.

Disse gav da forleden en lille Prøve paa, hvad nogle faa Aftentimer kan give i Retning af Herredømme over sit eget Legeme — gennem Gymnastik.

Der er vel ingen særlig Anledning til at fremhæve den ene Øvelse fremfor den anden — men skal det endelig gøres, saa viser Elevernes Evne til at gaa „til Tops“ i Klatrøtterne, samt Armgange i Bommene, en Udvikling af Armkræfter, som i Betragtning af de faa Timer, der er anvendt til Øvelse — vel nærmest maa kaldes forbløffende. — At de forberedende Øvelser i det Lingske System altid tager sig godt ud, er velbekendt; her blev ligeledes Mellemspringene udført smukt.

Under Frk. Præstgaards Ledelse fremførtes til Slut et Elitehold af ældre Elever. Som Afslutning samledes alle 5 Hold i en taktfast Marsch, og vi kom til at tænke paa, at kunne Kvinderne i alle Livets Forhold komme ind paa samme taktfaste Marsch — saa gik det nok ogsaa fremad.

Endnu maa bemærkes, at Lederne af disse Aftenhold udfører deres Gerning uden Vederlag — et opofrende Arbejde for deres ubemidlede Medsøstre, som fortjener den største Anerkendelse.

Paa — snart sagt — alle Omraader viser Kvinderne deres gode Vilje til at bygge op i det Samfund, de tilhører, — og dog er man saa uhyre bange for at give dem en lille Stemme i dette Samfunds Anliggender.

Dansk Kvindesamfunds Virksomhed.

Den 5. Febr. havde D. K. en underholdende og fornøjelig Klubaften. Et stort Antal Medlemmer havde givet Møde og fyldte næsten hele det rummelige Lokale. Forfatterinden Fru Charlotte Ejlersgaard fra Middelfart oplæste sit Skuespil „Gertrud“, der fulgtes med stor Interesse og blev meget applauderet. Efter Theen blev der, under den livligste og fornøjeligste Stemning, passiarer og diskuteret, en Dame sang til Pianoet nogle kørne Sange og Selskabet skiltes til sidst med alle Tegn paa at have haft en fornøjelig Aften.

Københavns Tjenestepigeforenings Møde forrige Søndag.

Formanden Marie Christensen fremhævede særlig, at som den enkelte Sten ude paa Marken er uden Betydning, men vil fylde sin Plads, naar den sammen med andre mures ind i

Forfatterinden Henriette Nielsen.

Ved A. Gutfeld.

II.

I 1843 kom Henriette Nielsen da til København, hvor hun kom i Huset hos en Enkefrue og fik et lille, smalt, mørkt ægte københavnsk Værelse; her skulde da Vesterhavsbarnet rigtig begynde at arbejde. Hun fik Undervisning af Hertz, der synes at have haft særlig Godhed for sin unge, friske og talentfulde Elev. Hun modtog Undervisningen hos ham, da hendes eget Værelse var saa lille og mørkt, at hun følte sig trykket der. Hun sad ved sin Pult, han ved sin. Hun havde lige fra sin Ungdom den Ejendommelighed (jeg vilde kalde det en Svaghed, hvis hun ikke havde været saa frisk og sund), at hun undertiden ganske pludselig faldt i en tryk Søvn.

en Ejendommelighed, hun bevarede hele Livet igennem, og som ofte vakte Forargelse. En Dag var hun saaledes falden i Søvn ved sin Pult; da hun vaagnede, laa Hertz's nydelige lille Digt:

„Læg dig kun ned, og sov kun trygt,
Som Nattevagt jeg sidder.“

foran hende paa Pulten, skrevet til hende i samme Øjeblik.

Hun fik først paa det Kongelige Teater opført et lille Stykke „Avertissementet“, senere 1849 „Slægtningene“. I begge disse Stykker havde Phister en stor Rolle og satte megen Pris paa det unge Talent, endnu vidste man ikke, hvem Forfatteren var. Phister har selv sagt til den, der skriver disse Linier, „vi ventede os meget af Forfatteren til „Slægtningene“, men — Fruen skrev jo selv den Gang, saa maatte ingen anden komme frem, mindst en Dame.“ Den unge Forfatterinde, der var optraadt med Held paa jyske Scener, havde selv Lyst til at spille „Ellen“.

Hun henvendte sig til Fru Nielsen, som prøvede hende og sagde, at hun godt kunde spille Rollen, til hvilken hendes hele Personlighed, lidt jyske Mundart og kønne lille Sangstemme passede godt, dog sagde Fru Nielsen, at vilde Fru Heiberg spille Ellen, var Stykkets Succes sikker.

Dette var alt, hvad der gav enkelte baade Hovedstads- og Provsblade Anledning til at omtale Henriette Nielsens Forsøg paa at komme til Teatret.

Fruen havde ikke synderlig Lyst til at spille i dette Begynderarbejde, men lovede dog at overtage Rollen, og enhver ved, hvor stor Lykke „Slægtningene“ gjorde; det spilledes 80 Gange paa det Kongelige Teater, utallige Gange paa Sekondteatrene og i Provinserne, er udkommet i 5 Oplag og er oversat og opført i England.

Det var imidlertid sivet ud, hvem der var Forfatter, og dermed begyndte Vanskelighederne.

Henriette Nielsen havde imidlertid

skrevet tre Noveller: „Ønsket“, „Balkavaleren“ og „To Episoder af mit Ungdomsliv“, som alle fandt venlig Modtagelse. Hun havde ved Chr. 8.'s Død mistet sin Understøttelse, hvad hun dog ikke mærkede meget til, da hun var kommen i Huset hos Oberstløjtnant Plessens. De antog hende som Datter, og hun havde et kærligt Hjem hos dem, og var efter Oberstløjtnant Plessens Død den ømme Datter for hans kloge og elskværdige Enke, en Datter af den bekendte Præst, karakt. Biskop Gutfeld. Hun havde nu faaet Friplads i det Kongelige Teater og havde den hele sit Liv to Gange ugentlig. Sine Aftener der og sine Besøg i Kvindelig Læseforening var ogsaa det, hun mest savnede i de mange Aar, da Sygdom og Lammelse fængslede hende til Værelset.

Goldschmidt anerkendte ogsaa Henriette Nielsens friske og originale Talent, han optog i „Nord og Syd“ hendes to nydelige Smaafortællinger: